(ד) **טפח** גינאות. פי' גינות שוות שבגויות בגין שזה שאין מוספת ומגרעת בזה ובזה כמו הלוך וטפוף תלכנה (ישעיה ג) וכמו (יומא דף מח.) מדה לא מחוקה ולא גדושה שנקראת טפופה: **כפל** מגדלין. כפל הן עמודין (ה) שוין למגדלין ובגין גבוה כלאמר בגאגדת ויקרא כפלאות של ברזל מה עמודים כפלאות מלמעלה ובסיפאות מלמטה והן בגאמצע כך פרשיות (ו) נדרשות לפניהם ולאחריהם:

אחזה בטלפה. פריב"א דמסירה בעינן מיד ליד ומייתי ראיה מפ"ק דב"מ (דף ח: ושם) דאמר מאי לשון מסירה כאדם שמוסר דבר לחבירו ואמר נמי התם מסירה מחבירו קנה במציאה ובנכסי הגר לא קנה דמאן מסר ליה למיקני משמע דבעינן מסירה מיד ליד ואין נראה להא קתני הכא אחזה בטלפה משמע דבעלמא אחזה וכבינו שמואל פירש נמי אחזה בטלפה במלות המוכר ועוד דאמר לקמן גבי מסירה כל היכא דאמר ליה לך חזק וקני כ"ע ל"פ דקנה ואי בעינן מסירה מיד ליד לא הו"ל למימר לך חזק וקני אלא תא חזק וקני והאי דאמר בבבא מציעא (שם) כאדם המוסר דבר לחבירו היינו שאומר לו לך חזק וקני והא דאמר במציאה ובנכסי הגר מאן מסר ליה היינו מי יאמר לו לך חזק וקני דליקני באחיזה בעלמא:

אע"ג דעקרה יד ורגל בדוכתה קיימא. וא"ת אמאי נקט מלא קומתה כיון דסגי בעקירת שתי ידים ושתי רגלים ויש לומר דעקירת ידיה ורגליה קרי מלא קומתה:

חסורי

וקנסתי מיתה על אדם הראשון מאי [1] ועל מקראיה אמר רבה א"ר יוחנן לא בירושלים של עולם הזה ירושלים של עולם הבא ירושלים של עולם הזה כל הרוצה לעלות עולה של עולם הבא אין עולין אלא המזומנין לה (ו) ואמר רבה א"ר יוחנן עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה שנאמר [2] כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ו)(וא"ר) שמואל בר נחמני א"ר יוחנן ג' נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן צדיקים ומשיח וירושלים צדיקים הא דאמרן משיח דכתיב [3] וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו ירושלים דכתיב [4] סביב שמונה עשר אלף ושם העיר מיום ה' שמה אל תקרי שמה אלא שמה א"ר אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניהן קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה שנאמר [5] והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה להגביה את ירושלים ג' פרסאות למעלה שנאמר [6] וראמה וישבה תחתיה מאי תחתיה כתחתיה וממאי דהאי תחתיה תלתא פרסי הויא אמר רבה אמר לי ההוא סבא לדידי חזי לי ירושלים קמייתא ותלתא פרסי הויא ושמא תאמר יש צער לעלות ת"ל [7] מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם אמר רב פפא ש"מ האי עיבא תלתא פרסי מידלי אמר רבי חנינא בר פפא בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במדה שנאמר [8] ואומר אנה אתה הולך ויאמר אלי למוד את ירושלים לראות כמה רחבה וכמה ארכה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע הרבה כרכים בראת בעולמך של אומות העולם ולא נתת מדת ארכן ומדת רחבן ירושלים ששמך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה אתה נותן בה מדה מיד [9] ויאמר אליו רוץ דבר אל הנער הלז לאמר פרזות תשב ירושלם מרוב אדם ובהמה בתוכה אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלם אלף טפף גינואות אלף קפל מגדלים אלף [10] ליצוי בירניות אלף ושני שילה טוטפראות וכל אחת ואחת הויא כצפורי בשלוותה תניא א"ר יוסי אני ראיתי צפורי בשלוותה והיו בה מאה ושמונים אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה [10] והצלעות צלע אל צלע שלש ושלשים פעמים מאי שלש ושלשים פעמים א"ר לוי (ה) אמר רב פפי משום ר' יהושע דסכני אם ג' ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשים מדורין למעלה אם שלשים ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשה מדורין למעלה: איתמר ספינה רב אמר כיון שמשך כל שהוא קנה ושמואל אמר [8] לא קנה עד שימשוך את כולה לימא כתנאי [11] כיצד במסירה אחזה בטלפה בשערה באוכף שעליה בשליף שעליה בפרומביא שבפיה בזוג שבצוארה קנאה כיצד [ג] במשיכה קורא לה והיא באה או שהכישה במקל ורצתה לפניו [7] כיון שעקרה יד ורגל קנאה רבי אחי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהלך מלא קומתה לימא רב דאמר כתנא קמא ושמואל דאמר כרבי אחא אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לרבי אחא עד כאן לא קאמר רבי אחא אלא בבעלי חיים דאע"ג דעקרה יד ורגל בדוכתה קיימא אבל ספינה כיון דנדה בה פורתא נדה לה כולה ושמואל אמר אנא דאמרי אפי' כתנא קמא עד כאן לא קאמר תנא קמא אלא בבעלי חיים דכיון דמיעקרא יד ורגל אידך למיעקר קיימא אבל ספינה אי משיך לה כולה אין אי לא לא לימא כהני תנאי דתניא [7] ספינה נקנית במשיכה ר' נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר

וקנסתי מיתה. והיינו תופיף הקבר שהוא חלול כמו תוף: **נקראו על שמו.** שיהא שמם ה': **אל תקרי.** ה' שָׁמָה אלא ה' שֵׁמָה: **לומר לפניהם.** מלאכים יאמרו: **שמע מינה.** מדקמדמי עיבא להעלאת ירושלים דהוי עיבא תלתא פרסי: **מידלי.** מארעא: **למוד אם ירושלים.** לעשותה קטנה: **פרזות תשב ירושלים.** מה פרזות הללו אין להן שיעור בגנין ישובן אלא כמה שרוצין אף ירושלים כן: **אמר ריש לקיש.** ירושלים דהוא תלתא פרסי עתיד הקב"ה להוסיף בה מגדלים באלף פעמים בחשבון קפל וגינאות באלף פעמים טפף. כל הני גימטריאות הן והאי דהאריך בסימנין כי האי גוונא היינו משום לשון הגון הוא בעירם בלא חשבון ויסד החשבון בתיבה המתפעלת: **אלף ושני שילי"ם.** שנים ואלף פעמים בחשבון בגימטריא שילי"ם: **ליוו"י.** גימטריא הוא: **עוטפראות.** קטנים מבירניות: הכי גרסינן ק"פ **אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה.** מין מאכל: **שלש ושלשים פעמים.** פשטיה דקרא מיירי בתאים והכא יתורא דכתיב פעמים קדרים דמשמע ג' ירושלים ובכל אחת שלשים פעמים זו למעלה מזו אי נמי פעמים אשלש קאי והכי קאמר שלש פעמים זה ע"ג זה בשלשים (ג): **אם ירושלים.** לעולם הכא גדולה באורך כשלש ירושלים שהיתה כבר: **כל אחת ואחת יהו כב.** בכל בית ובית שלשים מדורות למעלה זה על גב זה: **איתמר ספינה.** מאימתי מהא קנויה לנוקח שלא יוכל מוכר לחזור בו דהא במטלטלין אין מעות קונות אלא משיכה או רשותו: **כל שהוא.** טפח או חצי טפח: **עד שימשוך אם כולה.** שיגיע סוף הספינה במקום שהיה ראשה עומד דהיינו שעקרה כולה חוץ למקומה: **כילד.** בהמה גסה נקנית במסירה (ה)[דתנן בפרק ראשון דקדושין (כה:) בהמה גסה נקנית במסירה] והדקה במשיכה וסברא בעלמא הוא דהא אורחה בהכי והא אורחה בהכי: **אחזה.** הלוקח: **בטלפה.** בדגלה במות המוכר: **וכשליף.** אמתחת וקשור לבהמה ואע"פ שלא הזיזה ממקומה קנאה: **כילד.** דקה נקנית במשיכה: **יד ורגל.** היינו משיכה כל שהוא כרב: **מלא קומתה.** דהיינו עקירת ארבע רגליה: **כדוכתה קיימא.** גוף הבהמה לא זזה ממקומה שהרי נשען על אידך יד ורגל שלא עקרה: **נדה כולה.** גם ראשה השני נמשך ממקום שהיה שם: **אידך.** יד ורגל נמי למיעקר קיימי וכמי שהיא עוקרת דמי והיכא דעקרה ארבעתן היינו עקירת כולה חוץ למקומה אבל ספינה דכי עקר לה משהו לא ממילא מיעקר כולה ממקומה הלכך אי משיך לה כולה קני ואי לא לא: **לימא.** רב ושמואל כהני תנאי דלקמן: **ותותיות.** שטר חוב שמוכרו או נותנו לחבירו כדי לקנות את השטר ואת החוב שכתוב בו קני ליה במשיכה כשיגיע לידו שימסור (ו) לו המוכר:

ובשטר

עין משפט נר מצוה

ב א מי' ס"ג מהל' מכירה הל' ג סמג עשין צב טוש"ע מ"מ סי' קלח סעיף ז:

ג ב טוש"ע מ"מ סי' קלז סעי' ו בסג"ה וסי' קלח סעיף מ:

ד ג ד מי' שם פ"ב הל' ו סמג שם טוש"ע מ"מ סי' קלו סעיף ג:

רבינו גרשום

וקנסתי מיתה על אדם. היינו ונקביך בך כלומר בכריה ביום מיתה: שיתקראו על שמו. ה' ממש יקראו להם. אל תקרי ה' שמה אלא ה' שֵׁמָה: ותלת פרסי הוות. בארכה: אמר רב פפא ש"מ. מדקמדמי עיבא להעלאת ירושלים דהאי עיבא תלת פרסי מידלי מארעא: פרזות תשב ירושלים אם פרזות הללו שאין להם שיעור בבנין ישובן אלא כמה שרוצין האנשים כך ירושלים לא תהיה לה שיעור: אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים אלף קפל מגדלים אלף טפף ניגאות וכו'. כל התיבות הללו בגימטריא הן שבל אות ואות כעין שהוא עולה בגימטריא כך אלף פעמים יהיה מדתה על כל פעם ופעם תלת פרסי וכן כל הני אותיות הללו עושין לחשבון הזה על כל אות ואות אלף פעמים וכל פעם ופעם תלת פרסי: והיו בשוק אחד פ' אלף מוכרי ציקי קדירה לבד משאר העם. וכן יהיה לכל תלת פרסי ותלת פרסי: אם שלש ירושלים הן. לעתיד יהיה לכל ירושלים וירושלים ל' מדורין זו למעלה מזו מפני רב בני אדם: ואם ל' ירושלים הן וכו'. שלשה מדורין זה על גב זה: המוכר ספינה לחבירו. כיון שמשך בה כל שהוא אפי' ראשה האחד במים קנה: אחזה בטלפה. שמסר לה ואחזה בטלפי הבהמה ובשליף שעליה אותו משוי שמשימין על גבה: אע"פ שלא הזיזה. לבהמה: לימא רב דאמר. כיון שמשך בה כל שהוא קנאה הוא דאמר כת"ק דאמר כיון דעקרה יד ורגל קנאה: ואע"ג דעקרה יד או רגל. אינך רגלים בדוכתא קיימין ולא הויא משיכה עד שתהלך מלא קומתה: אבל ספינה כיון דנייד לה פורתא. במים נייד לה כולה והויא משיכה מעליא: אידך נמי למיעקר קיימא. וכמו דעקר לה מכל וכל דמי והויא משיכה מעליא: אבל ספינה. דלא ממילא למיעקר קיימא אי משיך לה כולה קנאה דאי לא לא: ותותיות. כלומר שנותן אדם לחבירו שטרות כדי למיקני בהם כיון שמשכן קנאם:

מסורת הש"ס

(ה) וילקוט ירמיה כג. רמז ד"ה אימתא אר"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן], ב) פ"א ולצורי, ג) קדושין כה: ע"ש [ותוספתא דקדושין פ"א ע"ס], ד) [ותוספתא דקדושין פ"א], ה) כ"ה בדפוס"י, ו) נ"ל שימנו. מהרש"א אולם עיין קרני לפס.

תורה אור השלם

1 וּבָרֵא יְיָ עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן וְנֹגַהּ אֵשׁ לַהֶבָה לָיְלָה כִּי עַל כָּל כְּבוֹד חֻפָּה:
ישעיהו ד ה

2 כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו: ישעיהו מג ז

3 בִּימָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוּ יְיָ צִדְקֵנוּ: ירמיהו כג ו

4 סָבִיב שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֶלֶף רֹשֶׁם הָעִיר מִיּוֹם יְיָ שָׁמָּה:
יחזקאל מח לה

5 וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלִַם קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלִַם: ישעיהו ד ג

6 יָשׁוּב כָּל הָאָרֶץ כַּעֲרָבָה מִגִּבְעַ לְרִמּוֹן נֶגֶב יְרוּשָׁלִַם וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַחְתֶּיהָ לְמִשְׁעָר בִּנְיָמִן עַד מְקוֹם שַׁעַר הָרִאשׁוֹן עַד שַׁעַר הַפִּנּוֹת וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ: זכריה יד י

7 מִי אֵלֶּה כָּעָב תְּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם:
ישעיהו ס ח

8 וָאֹמַר אָנָה אַתָּה הֹלֵךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת יְרוּשָׁלִַם לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָּהּ וְכַמָּה אָרְכָּהּ:
זכריה ב ו

9 וַיֹּאמֶר אֵלּוּ רוּץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֶׁב יְרוּשָׁלִַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ:
זכריה ב ח

10 וְהַצְּלָעוֹת צֶלַע אֶל צֶלַע שְׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בְּקִיר אֲשֶׁר לַבַּיִת לַצְּלָעוֹת סָבִיב סָבִיב לִהְיוֹת אֲחֻזּוֹת וְלֹא יִהְיוּ אֲחֻזּוֹת בְּקִיר הַבָּיִת:
יחזקאל מא ו

הגהות הב"ח

(א) גב' אלא המזומנין לה שנאמר ועל מקראיה ואמר רבה: (ב) שם מ"ר לוי ואיתימא מ"ר פפי משום: (ג) רשב"ם ד"ה אלא ושלשים וכו' בשלשים ירושלים הם"ד: (ד) תוס' ד"ה טפף. נ"ב עי' בערוך ערך טפף: (ה) ד"ה קפל וכו' עמודין חזקים עשורין למגדלין ולבנין גבוה כדאמר בגאגדת. נ"ב אגדת חזיא של בר קפרא: (ו) **בא**"ד פרשיות של תורה נדרשות:

מוסף רש"י

בשערה. כגון שיער שבראש הסוס (קדושין כב.). בשליף. משאוי (שם).

ובשטר. אם כתב לו שטר מכירה על שטרות הללו כדאמר לקמן [ע"ב] קני לך הוא וכל שעבודיה אבל במסירה בלא שטר לא קני אלא לגור ע"פ לאותיתו וכדלקמן ומש"ה בעי שטר אחר עלוי' (ה) זה ולקמייה פריך שטר בספינה למה: מסירה דספינה היינו שאחז בחבל שקשורה בו ולא הזזה ממקומה: **ואותיות במסירה.** אבל משיכה אינה אלא בדבר שגופו ממון דמכי משך ליה זכה ביה וה"נ לגבי לגור ע"פ לאותיתו תיהני ליה משיכה כשאר מטלטלין אבל כדי לגבות החוב צריך שימסרנו מלוה ליד הלוקח: **מטלטלי היא.** ומכי משכה קנייה כדין מטלטלין: **אלא לאו הכי קתני.** מילתיה דר' נתן: **ואותיות בשטר.** כלומר אף בשטר דתרוייהו בעי מסירה ושטר כרבנן דאמרי לקמן לא קנה עד שיכתוב וימסור דאי בשטר לאוד קאמר דאותיות נקנות מ"כ רבי נתן דאמר כמאן לא כרבי ולא כרבנן ואם כן איכא שלש מחלוקות בדבר: **ספינה במשיכה.** למה ליה לרבי נתן למימר היינו מ"ק אלא לאו בדרב ושמואל קמיפלגי דקאמר ת"ק ספינה נקנית במשיכה כולה כשמואל ואתא ר' נתן דהוא תנא בתרא לטפויי דאפילו במשיכה כל שהוא נקנית כרב: **באותיות.** נקנות במסירה לאוד קמיפלגי ולא בספינה: **מודינא לך.** דבמשיכה דקאמרת לרב כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה: **וכפלוגתא דהני תנאי.** קמיפלגי ר' נתן ורבנן דרבנן דהכא רבי ור' נתן היינו רבנן דלקמן. רבי ורבי נתן סוף משנה ומברייס היו וגם אמוראי אליביהו נינהו. בהך ברייתא סתם רבי ובאידך כר' נתן: **אותיות נקנות.** לגבות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר ולא מצי טעין לוה לגור ע"פ לאותיתך מסרו לך: **כתב.** לו מוכר לגוקח שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה לא קנה עד שיכתוב וימסור דמצי למימר ליה ייר בעלמא זביני לך ובשטר מכירה לאוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים: **כמאי אוקימתא.** לתנא קמא דר' נתן כרבי: **ספינה נמי תיקני במסירה.** ואתאי בעי מסירה: עד

חסורי מחסרא כו' ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר. וא"ת ואמאי מגיה במילתיה דתנא קמא ואותיות במסירה לימא במילתיה דת"ק דספינה ואותיות נקנות במשיכה ולא פליגי אלא שרבי נתן מצריך שטר עם המשיכה ורבנן לא מצרכי וי"ל דאי משום דא"כ בריישא דקתני לקמן אותיות נקנות במסירה תיהוי דלא כחד:

רבי נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות במסירה ובשטר. לא בעי למימר ואותיות במשיכה ושטר דכיון דבעי לפלוגי בין ספינה לאותיות לרבי נתן ניחא ליה טפי למימר מסירה לאותיות כי היכי דאתיא בריישא לקמן דאותיות במסירה לכ"ע וכל הנך אותיות דשמעתין צריך לפרש בשם אלא שטרות שאין דרך להגביה דאי לאו הכי היכי מיקני במשיכה ומסירה הא אמר לקמן (דף פו.) דבריס שדרכן להגביה אין נקנין אלא בהגבהה: **אלא** דרב ושמואל **איכא** ביניהו. דר' נתן סבר לה כשמואל דאמר עד שימשוך את כולה דכי היכי דבעי קנין חשוב באותיות טפי מתנא קמא הכי נמי בספינה: **בין** שכתב **ולא** מסר. דאיצטריך להאריך כל זה דאי לא הוה תני אלא עד שיכתוב וימסור הוה אמינא דאי במסירה לחודה לא מהניא אלא"כ יש כתיבה עמה אבל בכתיבה לחודה קני: **א"ר** כרבי ספינה נמי תיקני במסירה. לכאורה היה נראה להשוות מסירה לאותיות למסירה דספינה וכן משמע מדקאמר ספינה נמי תיקני במסירה משמע נמי כמו אותיות ואומר ר"י דאי אפשר לומר כן דלא מצינו מסירה אלא בספינה ובעלי חיים אבל שאר מטלטלי לא מיקנו במסירה כדתנן בפרק קמא דקדושין (דף כו.) נכסים שאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה משמע אבל במסירה לא (ג) א"כ אפילו לקנות הקלף לגור ע"פ לאותיתו לא היה קונה במסירה כל שכן לקנות גם השעבוד דלא מהניא ועוד מדקאמר עד שיכתוב וימסור משמע דבעינן באותיות קנין חשוב טפי מבשאר דברים ועוד דקתני ספינה במשיכה ואותיות במסירה ומוקמינן לה בסימטא דלא קניא התם מסירה וא"כ היכי קתני (ג) נקנות במסירה ע"כ נראה לר"י דעם המסירה דאותיות צריך משיכה וכן משמע בפרק מי שמת (לקמן דף קנא.) דפריך גבי מלוגת דשטרות והא לא משך והא דמזכיר בכל מקום מסירה באותיות אף על גב דבעי משיכה היינו משום דבעינן מסירה מיד ליד ואף על גב דבעלמא לא בעינן מיד ליד כדפרישית לעיל(ג) הכא בעינן טפי כדי לקנות השעבוד שבתוכו אי נמי לא בעינן מיד ליד ומ"מ נקט מסירה משום דבעינן דעת אחרת מקנה אותן כמו שאר מסירות לאפוקי ד)מפקיד שטרותיו שאין מחזיק בהן קונה מה שכתוב בתוכו כיון דליכא מסירה שאין דעת אחרת מקנה אותן: **ספינה** נקנית במסירה. בסמוך מוקי לה ברה"ר ופירש רבינו שמואל דמסירה קונה ברה"ר משום דלא אפשר התם במשיכה אבל בסימטא דשייכא משיכה לא קניא מסירה שהוא קנין גרוע וקשה לר"ת וכי משיכה ומסירה מצות הן שאין לעשות אלא מן המובחר ואור"י דאין זו קשיא כי האי גוונא אמר לקמן דהגבהה החשובה יותר מבטלת שאר קניינים עוד הקשה דכל פרכי דפריך לקמן (דף פו.) למאן דאמר דהגבהה מבטלת שאר קניינים הוה ליה למיפרך נמי הכא כיון דמשיכה מבטלת מסירה ואומר ר"י דאין זו קשיא דאטו בחדא מחתא מחתינהו אם מסירה הגרועה בטילה מחמת משיכה החשובה לא תיבטל מחמת הגבהה ועוד מקשה דנינו תם אי מסירה לא מהניא בסימטא כי פריך בפרק קמא דקדושין (דף כה: ושם) לרב דאמר בהמה גסה נקנית במשיכה ממתניתין דהתם דקתני בהמה גסה במסירה ליתני דמתניתין אייר ברשות הרבים דלא שייך משיכה ורב אייר בסימטא ואומר ר"י כיון דמשיכה חשובה טפי ממסירה אם כן לרב דאמר נקנית במשיכה הוי במשיכה דוקא ולא במסירה אפילו ברשות הרבים דאי מהניא לרב מסירה ברשות הרבים א"כ ליתני מסירה ברשות הרבים וכ"ש משיכה בסימטא אלא ודאי למעוטי מסירה ברשות הרבים והכא דקתני בברייתא ספינה נקנה במשיכה אף על גב דלא אתא למעוטי מסירה ברשות הרבים איכא למימר דלהכי נקט משיכה דבעי לאשמועינן דאפילו בסימטא דבעינן משיכה אותיות נקנות במסירה ושמעינן מינה דמסירה לאותיות לאו היינו אחיזה בעלמא דהא בסימטא לא מהניא מסירה אלא עם המשיכה בעינן מסירה כדפרישית לעיל ור"ת פירש דמסירה עדיפא ממשיכה משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקניא ברשות הרבים וכל שכן בסימטא ה)[דאפילו משיכה קונה בסימטא] כדאמרי אביי ורבא ומתני' דקדושין (שם) דקתני בהמה גסה נקנית במסירה היינו דוקא במסירה אבל במשיכה לא קני אפילו בסימטא והשתא פריך לרב שפיר ומה שפירש דמסירה מיד ליד אין נראה לר"י כדפרישית לעיל והא דמצריך נמי בפניו לא ידע ר"י מנא ליה וע"ק לר"י דלפי' ר"ת מאי דוחקיה לשנוי כאן בסימטא כאן ברה"ר ולאחוק ולומר דעד שימשכנה מרה"ר לסימטא לוקמינהו לתרוייהו בסימטא ובקפידא פליגי כדמסיק לקמן וארשב"א דלא קשה כיון דמסירה חשובה בכל מקום ששונה במסירה הוי דוקא במסירה ולא במשיכה הלכך לא אפשר לאוקומא לה אלא ברה"ר ומיהו הא דפריך פשיטא נמי מיקני במסירה לא אתי שפיר דמשמע נמי עם המשיכה משמע דמשיכה עדיפא דלפי' ר"ת הוה ליה למימר והא לרבי פשיטא אין נקנית אלא במסירה דרבנן דאמרו עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה ומיהו י"ל דלמאי דמסיק כגון דאמר ליה משוך וקני וטעמא דרבנן משום קפידא אתי שפיר דבעינן משיכה אע"ג דגריעא ואין להקשות דאי אפי' בגריעא הוי קפידא א"כ אמאי מהני כשיסכור מקומו דשכירות מקום הוי כעין משיכה שמביאה לרשותו ומעיקרא כי הוה סלקא דעתין דלא הוי טעמא משום קפידא הוה ס"ד דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא וכי מוקי לה ברה"ר מקמי דאוקי טעמא משום קפידא בעי למימר דטעמייהו משום דסברי דמסירה לא קני ברה"ר אבל אין לומר דמעיקרא ס"ד דפליגי דלרבי שייכא מסירה בספינה ולרבנן לא שייכא דא"כ מאי קאמר ליתא אביי ורבא כרבי כרבנן נמי מנו סברי כיון דטעמא דרבנן משום דלא שייכא מסירה בספינה אלא ודאי פשיטא ליה דשייכא ועוד קשה לפר"ת דמאי פריך בפ"ק דקדושין (שם) לרב והא אין במסירה דוקא תנן הא נמי במשיכה תנן בפ"ק דב"מ (דף ב. וש: ושם ד"ה מנהיג) היו שנים רוכבין ע"ג בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג יחלוקו דכל אחד קני מחצה אלמא דנקנה במשיכה וי"ל דהתם דמיירי במליאה קני במשיכה דלא אפשר למיקני במסירה דמאן מסר ליה: במאי

ובשטר אותיות מאן דכר שמייהו חסורי מחסרא והכי קתני ספינה נקנית במשיכה ו) ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר שטר לספינה למה לי מטלטלי היא אלא לאו הכי קתני ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות בשטר ספינה במשיכה היינו תנא קמא אלא דרב ושמואל איכא ביניהו לא דכולי עלמא אי כרב אי כשמואל ובספינה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי באותיות והכי קאמר ליה ר' נתן לתנא קמא בספינה ודאי מודינא לך באותיות אי איכא שטר אין אי לא לא ובפלוגתא דהני תנאי דתניא ג)אותיות נקנות במסירה דברי רבי וחכמים אומרים א)בין כתב ולא מסר בין מסר ולא כתב לא קנה עד שיכתוב וימסור במאי אוקימתא כרבי ספינה נמי תיקני במסירה דתניא ב)ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכ"א לא קנה עד

מוסף רש"י

אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב למחילו קנה חוב במסירת אותיות (סנהדרין לא.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לכות בו, נתחייב הלוה לפורעם לזה (קדושין מז.) דאותיות כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול למחזר בו (יבמות קסח.) ונשתעבד לו לזה לפי הקונה כמו שהיה משועבד לבעלה כל זמן שלא חזר ומחלו (לקמן קסט:) ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא סוס שטר (לקמן נח.). בין כתב. לו שטר מכירה עליו, ולא מסר. לו שטר החוב, בין מסר. שמסר לו שטר החוב, ולא כתב. לו שטר מכירה עליו, לא קנה (קדושין מז.).

ה) ולקמן עז. קסט: קעג. יבמות קטו. קדושין מז: סנהדרין לא.ו.ל. ב) קדושין מז: סנהדרין לא.ו. ג) דף עה: ד"ה מחזה. ד) ל"ל מפקיר רש"ש. ה) רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ובשטר וכו' אמר עלוי' ולקמייה בל"ל ומיהא זה נמחק: (ב) תוס' ד"ה אי כרבי וכו' במסירה לא וא"כ: (ג) בא"ר היכי קתני אותיות נקנות:

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הל' י סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף א:

ו ב מיי' שם פ"ג הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף ז:

רבינו גרשום

ובשטר. אם כותב לו שטר אחר על שטרות הללו כדאמר קני לך הוא וכל שעבודיה: ואותיות במסירה. ולא במשיכה דלא הוי כשאר מטלטלין דאין גופן ממון להכי במסירה או בשטר סגיא: מטלטלא היא. ובמטלטלי לא צריך שטרא אלא במשיכה או במסיר' סגי ובספינה ליכא מסירה שהרי אינו יכול להגביה אלא במשיכה נקנית: אלא לאו הכי קתני. ו) חנא בתרא: ספינה נקנית במשיכה ואותיות בשטר: ספינה נקנית במשיכה היינו תנא קמא. ומאי אחא לאשמעינן ר' נתן: אלא דרב ושמואל איכא ביניהו. דת"ק סבר לה כרב דאמר כיון שמשך כל שהוא קנה ור' נתן ס"ל כשמואל דלא קני עד דמשיך לה כולה: לא דכ"ע. לא פליגי אליבא דרב ושמואל דלא ידעי' אי כרב אי כשמואל דליכא למיקם עלה דמלתא מאן ס"ל כרב ומאן כשמואל. ובספינה כולי עלמא לא פליגי דתרוייהו שוי שיעורייהו במשיכה: פליגי באותיות. היכי מיקני: והכי קאמר ת"ק. ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה. ב) ספינה נקנית במשיכה ואותיות במשיכה: והכי קא"ל ר"נ לת"ק וכו': אי איכא שטרא. דמקני ליה הני שטרות קני ואי לא לא קני: וחכמים אומרים בין שכתב לו שטר. שמקנה אותן השטרות ולא מסר לו אותן השטרות. ובין שמסר לו ולא כתב כו'. רבי אומר כת"ק וחכמים כר' נתן: במאי אוקימתא. מלתא דת"ק כרבי: ספינה נמי. לתנא קמא תיקני במסירה כי היכי דסבירא ליה לרבי:

ו) לגאורה ל"ל ר' נתן. ב) לולי ל"ל וקא"ל ר"נ לת"ק ספינה נקנית במשיכה ואותיות לי לאיכא שטרא וכו'.

במאי אוקימתא ברה"ר אימא סיפא. וא"ת דמשמע דאי מיירי בסימטא ניחא ואמאי כיון דידע מילתא דאביי ורבא תקשי ליה היכי מהניא מסירה בסימטא לפירוש ר"י וי"ל דאי מיירי בסימטא ניחא דפליגי רבי ורבנן אי מהניא מסירה בסימטא או לא ואביי ורבא כרבנן אבל אי מיירי ברשות הרבים לא הוו לא כרבי ולא כרבנן דאפילו רבי מודה דמשיכה קניא: **ואי** ברה"ר ממאן אוגיר. תימה לרשב"א ואי בסימטא נמי ממאן אגרה וי"ל דאפשר לאוקמה ברשות של שניהם: **ה"ק** [בו'] אי ברשות בעלים היא לא קני עד שישכור. מה שפירש בקונטרס דרשות בעלים היינו רשות מוכר אין נראה לרשב"א דהא משמע לא קנה בסמיכה עד שישכור את מקומה מכלל דלרבי קני בסמיכה וברשות מוכר פשיטא דלא קנה בסמיכה דדוקא בחצר שאינה של שניהם קאמרי אביי ורבא דקניא מסירה ונראה לרשב"א לפרש דרשות בעלים לאו רשות מוכר קאמר אלא כלומר אי רשות שיש לה בעלים היא כמו חצר שאינה של שניהם וכן לר"י: **ומר** סבר מראה מקום הוא לו. וא"ת אביי דאשיב לקמן בפרק גט פשוט (דף קסה.) רבן שמעון בן גמליאל ס)(ורשב"ם) כולהו סבירי להו מראה מקום הוא לו אמאי לא אשיב רבי בהדייהו וי"ל דלא אשיב אלא השניין בשאינה ולרשב"א נראה משום דאיכא למידחי דפליגי בסמיכה אי קניא בסימטא או לא: **אמר** רב פפא האי מאן דמזבין שטרא בו'. אומר רשב"א דאין להניא ראיה דסבר רב פפא דאין אותיות נקנות בסמיכה דדלמא סבר רב פפא דצריך להניא ראיה ולהכי צריך לכתוב שיהיה לו לראיה ולא משום דאין נקנה בסמיכה ומיהו אי רב פפא אמר דצריך לכ"ע דלרבי נמי דאותיות נקנות בסמיכה ל"ל לו קני וכל שעבודא דאית ביה יש להניא ראיה שאין הלכה כרבי דתניא בפרק האיש מקדש (קדושין דף מז: ושם) התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת ומפרש דפליגי בדרבי דר"מ אית ליה דרבי דאותיות נקנות בסמיכה ורבנן לית להו דרבי ואפע"פ דכ"ע לית להו דרבי והכא בדרב פפא קא מיפלגי דאמר רב פפא האי מאן דזבין (ד) מידי לחבריה צריך למכתב ליה כו' ומדלא קאמר דכ"ע אית להו דרבי ש"מ דאין הלכה כרבי אבל אי לא אמר למילתיה אלא אגיבא דחכמים דאמרי עד שיכתוב וימסור אבל לרבי דאמר במסירה למודה קני כיון שמיקל בקנין קני נמי אע"ג דלא אמר ליה קני לך וכל שעבודיה אין ראיה משם דלא מצי למימר דכולי עלמא אית להו דרבי דהו לא הוה מצי למימר דקמיפלגי בדרב פפא ומיהו אכתי נראה לרשב"א שיש לדקדק מדקאמר בתר הכי דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קא מיפלגי ואי הלכה כרבי הו"ל למימר דכ"ע לית להו דרב פפא דכיון דרב פפא לא אייתי אלא לרבנן ואין הלכה כמותן אלא ודאי הלכה כרבנן דאין אותיות נקנות בסמיכה ומיהו גם זה נראה לרשב"א לדחות דאי הוה אמר דכ"ע לית להו דרב פפא הוה משמע דדברי רב פפא אינם אמת ודברי רב פפא הן אמת אגיבא דרבנן: **קני** לך איהו וכל שעבודיה. כפ' מי שמת (לקמן דף קמז: ושם) משמע דמכירת שטר לא הוי אלא מדרבנן דקאמר התם אמר רבא אמר רב נחמן מתנת שכיב מרע אינה אלא מדרבנן ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו ומחזר ומתלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאין יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דאין יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אין יכול למחול אלמא מוכר שטר מדיכול למחול הוי מדרבנן והאי דאיצטריך בפרק הזהב (ב"מ דף טו:) למעט שטרות מאונאה היינו שאלא שטר לאחר יאוש ומוכרו לבעליו ביקור או לווה וקנה אלא שטר ונותן לו דמים על מנת שיכתוב לו שטר ואם תאמר אמאי לא

עד שימשכנה או עד שישכור את מקומה לא קשיא כאן ברשות הרבים כאן בסימטא במאי אוקימתא להא בתרייתא ברשות הרבים אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה ואי ברשות הרבים ממאן אוגיר ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא ט)אביי ורבא דאמרי תרוייהו אמסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם במשיכה קונה בסימטא ובחצר שהיא של שניהם ג)והגבהה קונה בכל מקום מאי עד שימשכנה נמי דקאמר ומאי עד שישכור את מקומה דקאמר הכי קאמר עד שימשכנה מרה"ר לסימטא ואם רשות בעלים היא לא קנה עד שישכור את מקומה לימא אביי ורבא דאמרי כרבי אמר רב אשי (ט) אי דאמר ליה לך חזק וקני הכי נמי הכא במאי עסקינן דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר ג)הקפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו אמר רב פפא ז)האי מאן דמזבין ליה שטרא לחבריה צריך למיכתב ליה קני (ט) הוא וכל שעבודא דביה אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמרית ליה טעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב ליה הכי לא קני ה)וכי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך אמר לי אין לצור ולצור אמר

עד שימשכנה. לרשות המיוחד לו: **עד שישכור.** דרשותו של אדם קונה לו כדנפקא לן [ב"מ טו:] מותאם המצא תמצא בידו הגנבה ו): **לא קשיא.** הא דאמר רבי ספינה במסירה היינו ברשות הרבים כגון רקק מים שברשות הרבים דאי אפשר במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך לרשותו כגון בחצר של שניהן או בסימטא כדלקמן וכיון דאי אפשר במשיכה קנה ליה במסירה. והאי דקאמר מ"ק דר' נתן דהיינו רבי ספינה במשיכה היינו בסימטא כגון מבואות קטנים הפתוחין לרשות הרבים ויש בהן מים וספינה עומדת שם דכיון דאינו רשות הרבים ממש אלא דזימנין דדחקי בני רשות הרבים ועיילי להתם ויש רשות לאדם לשבת שם הרי הוא ברשות כל מי שעומד שם לקנות במשיכה כאילו הוא רשותו וכיון דאפשר במשיכה לא אורחא דסימטא במסירה ולא מקניא במסירה ומשום הכי קאמר ספינה במשיכה ואותיות במסירה דמשמע אבל בספינה לא מקניא במסירה דהאי כי אורחיה והאי כי אורחיה רה"ר במסירה וסימטא במשיכה כן נראה בעיני: הכי גרסינן בפר"ח **אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה כו' ואי ברה"ר ממאן אוגיר ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא אביי ורבא וכו'**: **מאי עד שימשכנה.** דקתני מרה"ר לסימטא ומאי (ג) שישכור את מקומה הכי קאמר אי ברשות בעלים היא לא קנה עד שישכור כו' וכן עיקר דתרי פירכי קפיך בריש ולבסוף מתרץ להו תרוייהו והכי קפיך אי ברשות הרבים מיירי הך בריתא היכי קאמרי רבנן עד שישכור את מקומה מי יוכל להשכירה ותו דקאמרי רבנן עד שימשכנה משיכה ברה"ר מי קניא בתמיה: **דאמרי תרוייהו כו'.** סברות נינהו: **מסירה.** כגון בספינה ובבהמה גמה: **קונה גמה** וכ"ש בבהמה דקה קונה בסימטא שהוא מקום מיוחד לעומדים שם באותה שעה וכאלו של שניהן דמי וכיון דאפשר במשיכה לא מהניא ביה מסירה כלום דעיקר מסירה אורחה ברשות הרבים ומשיכה אורחה ברשות שיש לו חלק בו: **אבל הגבהה קונה בכל מקום.** אפילו ברשות המיוחד למוכר לבדו: ומשני **מאי עד שימשכנה כו'.** לא ברשות הרבים מיירי אלא שימשכנה מרשות הרבים לסימטא דקניא ביה משיכה ומאי עד שישכור כו' לאו ברשות הרבים קאי אלא הכי קאמר והיכא דברשות מוכר היא לית ליה תקנה לא במסירה ולא במשיכה **עד שישכור** את מקומה: **לימא אביי ורבא דאמרי תרוי.** דאמר ספינה נקנית במסירה ברשות הרבים ולא כרבנן דאילו רבנן לית להו מסירה קונה ברשות הרבים דמשום הכי אמרי לא קנה עד שימשכנה מרשות הרבים לסימטא והיכי שבקי רבנן ואמרי כרבי: **כל היכא דאמר ליה בעל הספינה לנוקה לך חזק וקני.** והוא לקחה ואחז בה דהיינו מסירה כולי עלמא לא פליגי דקני דודאי נקנית במסירה ברשות הרבים: **רבנן סברי קפידא.** לא גמר להקנותו אלא במשיכה ולא במסירה שאם ירצה מוכר יוכל לחזור בו כל זמן שלא משכה זה לרשותו: **מראה מקום.** אי בעית אפילו למשכה מיד לרשותך לך משוך דהא במסירה אקניתיה לך: **לריך למיכתב.** שטר אחר: **קני לך כו'.** ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ואמרי עד שיכתוב וימסור וגם בא לפרש היאך יכתוב ליה ההוא שטרא: **אמריתה לשמעתא.** נתוכחתי בשמועה זו. ורב אשי כרבי סבירא ליה דאותיות נקנות במסירה אלא שטר אחר: **הא לא כתב ליה הכי.** אלא מכר בלא שטר אחר לא קני כרבנן ואמאי וכי לצור על פי צלוחיתו קנאו זה הא סברא היא דמשום גדיית חוב הכתוב בו קזבין ליה והלכך במסירה לחוד מיקני כרבי: **ואמר לי אין לצור ולצור.** ואי משום אונאה יתר משמות ליהוי ביטול מקחא) ומחזיר לו דמיו וזה יחזיר לו שטר חובו: הכי

ז א ב ג מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' ג ועיין בהגהות וכמ"מ סמג עשין מב טוש"ע מ"מ סי' קלח סעיף ט:
ח ד ה מיי' שם פ"ג הל' ג ועיין במ"מ טוש"ע שם סעיף ז:
ט ו מיי' שם פ"ו הי"ל ועי' בהגהות וכמ"מ סמג שם טוש"ע מ"מ סי' סו סעיף ג:

רבינו גרשום

לא קשיא. היכא אמר רבי דספינה נקנית במסירה ברה"ר קונה לה במסירה ולא במשיכה משום דרה"ר היא ולית ליה להני רשותא כלל ברה"ר ואמטו להכי אם מסר לו קנה משום דהרציא מחזקתו ומכחו. אבל במשיכה אינו קונה משום דכל משיכה דמשיך מרשותא דחבריה ומכניסה ברשותיה הוא והאי דה"ר לאו רשותא דתרוייהו הוא. והאי דקאמר ת"ק ספינה נקנית במשיכה היינו (טעמא). בסימטא. מקום שאינו רה"ר גמור אלא מקום הוא שיש בו רשות לשניהם לזה כמו לזה להכי קני ליה במשיכה ולא במסירה. משום דכיון דמשך ליה לספינה מרשות דהאי ומכניסה לרשות דהאי קני לה: במאי אוקימתא. להא דנקנית במסירה ברה"ר: והא אביי ורבא וכו' מסירה קונה ברה"ר. כדפרישית לעיל: ומשני לעולם מוקמי להדיא מלתא בתרייתא דרבי ברשות הרבים ודקא קשיא לך הא דסיפא הכי קתני לה: מאי עד שימשכנה. נמי דקתני לאו משום דמשיכה קונה ברה"ר. אלא עד שימשכנה מרה"ר לסימטא דהיינו רשותיה: אי הכי דמוקמת לה ברה"ר אימא סיפא או עד שישכור את מקומה הלוקח וכו'. הרי כבר תרץ לה עד שימשכנה מרה"ר לסימטא: ואם ברשותו של בעלים הוא. החפץ בביתו של מוכר הוא ברשות שאין יכול למושכו שם לא קנה הלוקח עד שישכור את מקומו שהחפץ מונח בו מן המוכר שעכשיו דומה כמו ברשותו של לוקח מונח: לימא אביי ורבא דאמרי. תרוייהו לעיל מסירה קונה ברה"ר וכו' דס"ל כדבי דכן הכי נמי אמר דבי לעיל ושבקי רבנן ועבדי כדבי: אמר רב אשי. לעולם אפי' כרבנן ס"ל. וכל היכא דאמר ליה המוכר ללוקח לך חזק וקני בהאי מקח כ"ע לא פליגי דאפי' רבנן מודו דבמסירה סני אפי' ברה"ר: כי פליגי היכא דאמר ליה לך משוך וקני אע"ג דמסר לו [ולא קני] רבל שעה היה המוכר מקפיד דלא מיקני עד דמשיך ליה הכי ולא מהני ביה מסירה: ומר סבר. רבי דאמר במסירה סני האי דקאמר ליה לך משוך וקני מראה מקום הוא לו כי היכי דליקני בעיקר קנינה במשיכה. הה"ה דקני ליה מי במסירה ברה"ר: צריך למיכתב ליה בשטרא אחרינא קני לך איהו וכו'. כי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך לשטר זה המקבל שהיה קונה אותו בלא זכיית

גליון הש"ם

רשב"ם ד"ה ואמר לי. ומהיר לו דמיו. עי' לקמן עמ ע"א ברשב"ם ד"ה כמלי ול"ע:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב אשי (אי דאמר וכו' ומאי עסקינן) תא"מ. וי"ב ס"א אי דאמר ליה לך חזק וקני כ"ע לא פליגי כי פליגי דאמר: (ב) שם קני לך הוא וכו': (ג) רשב"ם ד"ה מאי עד וכו' ומאי עד שישכור: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' זזנין שטרא לתכריה:

(ה) לקמן פד.: כ) קדושין כג.: (ו) [לקמן קסה. קדושין ממ.]: (ז) [קדושין מז.]: (ח) [ב"ק מט: ב"מ ז: יג.]: (ט) [שמות כב.]: (י) [ב"מ כ:]: (כ) ל"ל ור' שמעון ור' אלעזר].

הממון שבו: אמר ליה אין. דודאי אי לא כתב ליה בשטר אחרינא קני ההוא שטרא וכל שעכוד דביה לא הוה שוה לו אותו השטר שקנה לבדו אלא לצור ע"פ צלוחיתו דאמרי' דלהכי מכרו לו ולא למיגבי ביה:

אמר אמימר הלכתא [6]אותיות נקנות במסירה כרבי אמר ליה רב אשי לאמימר [7]גמרא או סברא א"ל גמרא אמר רב אשי סברא נמי הוא דאותיות מילי נינהו ומילי במילי לא מיקנין ולא [8]והאמר רבה בר יצחק אמר רב שני שטרות הם [9]זכו בשדה (6) לפלוני וכתבו לו את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה [10]ע"מ שתכתבו לו את השטר חוזר בין בשטר בין בשדה ורב חייא בר אבין אמר רב הונא שלשה שטרות הן תרי הא דאמרן אידך אם קדם מוכר וכתב את השטר כאותה

הכי גרסינן **אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה כרבי.** וכן ריהטא דגמרא ומסקנא בהרבה מקומות דאותיות נקנות במסירה ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא שום שטר: **אמר רב אשי סברא היא.** דאין השטר מועיל כלום לקנות שטר אחר על ידו אלא במסירה תליא מילתא: **דאותיות.** מכירת שטר חוב: **מילי נינהו.** דברים הוא מוכר ולא ממון ממש הלכך מעשה בידים דהיינו מסירה הוא עיקר קנייתן אבל שטר אחר לא מהני דמילי במילי לא מיקנו שטר לא יקנה בשטר: **שני שטרות הן.** חלוקין זה מזה: **זכו בשדה זו לפלוני.** אי מקנה לכם בשודר זה שדה זו לצורך פלוני והן קנו לאותו פלוני כמו שנוה להם: **חוזר בשטר.** ואפי' אמר כתבו ותנו לכל זמן שלא נא ליד מקבל מתנה יכול זה לעקור שליחותו דאין עושין שטר בעל כרחו של נותן דאם ייפה כחו במתנה בעל פה לא ניחא ליה דמיהוי מתנה בשטר. ואע"ג דאמרי' בחזקת הבתים (לעיל דף מ.) קנין בפני שנים ואין צריך לומר כתבו דסתם קנין לכתיבה עומד הני מילי סתמא דמסתמא ניחא ליה למקנה שיכתבו שטר לקונה אבל היכא דמחי לא כתבינן בעל כרחו: **ואינו חוזר בשדה.** שכבר זכו וחכין לו לאדם שלא בפניו: **על מנת שתכתבו לו.** הכי קאמר לא יזכה עד שיכא השטר לידו: **אם קדם מוכר לו.** מי שצריך למעות ורוצה למכור מנכסיו לחבירו ופעמים שהוא מולא סופר וכותב שטר מכירה כדי שיהא מזומן ליתנו לזוקח כל שעה שירצה למכור: כאותה

אמר ליה כיון דאתחזק בני דינא אי בעיא קלתיה לא אמרינן והשתא אי הלכתא כרבי אמאי לא פריך רבא כמאן דלא כרבי ורב נחמן נמי אמאי לא היימנה נהי דאי בעיא קלתיה לא אמרינן כיון דאתחזק מכל מקום להיימנה משום דאותיות נקנות במסירה אלא משמע דאין הלכה כרבי והא דאמר במי שמת (נקמן דף קנא.) אימיה דרב עמרם חסידא הוה לה מלוגא דשטרי אמרה ליהוי לעמרם ברי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל הא לא משך משמע דאי משך קנה הני מילי מתנת שכיב מרע שאינו יכול[5] לכתוב דדברי שכיב מרע ככתובים דמו והיו סבורים דשמיכה מיהא בעי כיון דבעלמא בעי מסירה ושטר ולא דמי לשאר מילי דשכיב מרע ובהכותב (כתובות דף פה. ושם) גבי הניא איתתא לאפקידו גבה מלוגא דשטרי משמע דאי תפסתינהו מחייס קנינא ואע"ג דליכא כתיבה אור"י דהיינו לא היתה רוצה הקנות המלוה אלא התם רצתה לחזוק היתומים שיפרעו לה על ידי שתעכב השטרות בידה שלא יוכלו לגבות החוב והא דאמר בגט פשוט (לקמן דף קעג.) אותיות נקנות במסירה אבל אמר צריך להביא ראיה רבא אמר אין צריך להביא ראיה לאו משום דסבר רבא דאותיות נקנות במסירה הא בסוף פרק זה בורר (סנהדרין דף לא.) משמע דסבר דאין אותיות נקנות במסירה אלא אליבא דהנהו דהתם קיימי ומיהו אביי סבר ודאי דנקנה במסירה בפרק האשה שלוש (יבמות דף קטו:) גבי הא דמייתי רבא ראיה אלא מייתינן לתרי יצחק מדגבי רבה בר אבוה בהנהו שטרי דמחוזא דכתב בהו נתני בר חבי וחבי בר נתני אע"ג דשמיה טובא במחוזא ואביי דאמר[1] התם למאי ניחוש לה אי משום נפילה מיזהר זהירי ואי משום פקדון כיון דשמיה כשמיה לא מפקיד גביה מאי אמרת דלמא מסר ליה אותיות נקנות במסירה ומהתם יש להביא ראיה דרבא סבר אין נקנה מדמייתי מהתם דלא חייסינן לתרי יצחק דאי סבר נקנה היכי מייתי מינה הא התם ליכא למיחש למידי כדקאמר אביי דלנפילה ופקדון לא חייסינן דהא רבא אית ליה בגט פשוט דא"ל להביא ראיה והיינו משום דלא חיים לנפילה ופקדון אלא ודאי אין נקנה ולהכי מייתי דכי היכי דלא חייסינן דלמא מסר ליה הכי נמי לא חייסינן לתרי יצחק ואין לדחות דהכי מייתי אם איתא דחייסינן לתרי יצחק אע"ג דלא הוחזקו דאי בהוחזקו פשיטא דחייסינן כדמוכח התם גבי הני שטרי הוה לן למיחש לנפילה ופקדון דשכיחי נתני בר חבי טובא במחוזא מדקאמר מאי אמרת דלמא מסר ליה משמע דמכח זה דייק רבא ואי"ת וכיון דסבר רבא דאין נקנה א"כ הא דדייק רבא בריש כל הגט (גיטין דף כד: ושם) הא קטנה מני מגרש זאת אומרת שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים והיכי דייק דלמא לעולם אין מוציאין דחייסינן דלמא מסר ליה לקנות ואין אותיות נקנות במסירה אבל בגט ליכא למיחש כי לאה היתה מוסרת לחברתה דלא שייך שום קנין במסירתה לחברתה וי"ל דגרסינן התם רבה מדאיירי אביי בתר הכי ואפילו אי גרס רבא נראה לרשב"א דשפיר דייק דכי היכי דקטנה מני מגרשה ולא חייסינן לפקדון ולשמא מסרה לה לגור ע"פ גלוחיתה ה"נ שני יוסף בן שמעון מוציאין ולא חייסינן [לשמא מסר ליה לקנות] ולשמא מסר לו לגור על פי גלוחיתו דלגבות החוב הם יודעין דאין המסירה מועלת דאין אותיות נקנות במסירה: **אותיות מילי נינהו ומילי במילי לא מיקני.** ואור"י דמסירת השטר קרוי מילי דקאמר ליה קני לך שטר זה דהיינו מילי בעלמא אבל כשכותב שטר בשמו על השעבוד אין לך מעשה גדול מזה: **חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה.** וא"ת כיון שאין מזיק לו כלום בין במתנה בין במכר נכתוב לו ממה נפשך (ב) שלא יוכל לכפור לו כיון דאין מפקיד בכתיבה אפילו במכר דליכא למימר שאינו רוצה שיטרוף ממשעבדי דאפילו בלא שטר גובה מנכסים משועבדים כדאמר בחזקת הבתים (לעיל דף מא:) המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים וי"ל דמפקיד לפי שע"י שטר יצא קול שמכר לו נתן ולא יצוו לו כל כך ברצון לפי שאין לו כל כך קרקעות ואע"פ שהלוקח ודאי יכול לחזור בו דמצי אמר אדעתא דלא תכתוב לי שטרא לא זבני מ"מ מוכר יכול לחזור בו בשטר ואם לא ירצה הלוקח ליקח בלא שטר יניח ורבינו אם מפרש דבשטר מתנה דוקא מיירי דלא ניחא ליה דליפוש שטרי עילויה דהעולם לא ידעו שהוא שטר מתנה אלא יסברו שהוא שטר חוב לו שטר מכר ושיעבד קרקעותיו ולא יקנו ברצון ממנו לפי שירגישו שיטרפו מהן אבל בשטר מכר אין יכול לחזור בו דמסתמא אדעתא דכתיב ליה שטרא זבין ליה וקשה דלקמן בגט פשוט (דף קסח:) [1](תנן) מי שבא ואמר אבד שטר חובי אע"פ שאמרו עדים כתבנו וחתמנו אין כותבין ונותנין אפילו בלא אחריות דחייסינן שמא פרע לו ורוצה לגבות שנית אבל בשטר מקח וממכר כותבין חוץ מאחריות שבו והשתא ליכא למיחש דלמא טריף והדר טריף ומשום אפוקי שטרא לא חייסינן שמא לא ידעו העולם ששתי פעמים נכתב על שדה אחת ויסברו שמכר שדה אחרת או שהוא שטר חוב:

נקנה

לא קני מדאורייתא גם שעבוד הקרקע הכתובה בו דהא קרקע נקנית בכסף ובשטר ובחזקה ואפילו בלא מסירת שטר חוב יקנה ויש לומר [9]דכמו שאינו יכול להקדישו כדמוכח בפרק כל שעה (פסחים דף לא.) כיון שהקרקעות אינם ברשותו כך אינו יכול להקנותן מן התורה [9]והא דלא תקינו רבנן שיוכל להקדישן כמו שתקנו שיכול להקנותן לפי שאין הקדש כל כך צורך ומיהו אור"ת דיש לדחות ההיא דמי שמת דהכי פריך אע"ג דאורייתא משום הכי אין יכול למחול שאין כאן יורש אחר דמקבל מתנה הוא היורש דמתנת שכיב מרע דרים [7]בים נוחלין (לקמן דף קמז.) מקראי דיהושה מהתעכתם יש לך העברה אחרת שהיא כזו ועעולם מכירת שטר איכא למימר דהוי מדאורייתא ומכל מקום צריך טעם שפיר דאמאי לא הוי קנין גמור ויכול לומר לו הלוה לאו בעל דבריס דידי את ויקנה לגמרי אלא יוכל עוד למחול כיון דאקני ליה שעבוד הקרקעות הכתובה בו אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה. כתב רב יהודאי גאון דאין אותיות נקנות בחליפין ובר"מ ובר"י גרשה דגרס אין אותיות נקנות במסירה כרבנן דהכי הלכתא ומייתי ראיה מסוף פרק זה בורר (סנהדרין דף לא.) דאמר ההיא איתתא דנפק שטר מתותי ידה אמרה ידענא בהאי שטרא דפריע הוא היימנה רב נחמן אמר ליה רבא כמאן כרבי דאמר אותיות נקנות במסירה א"ל לאו משום דאי בעיא קלתיה ואי הלכתא כרבי מאי פריך רבא ורב נחמן נמי אמאי לא מהדר ליה דודאי נאמנת משום דאותיות נקנות במסירה ועוד דקאמר התם איכא דאמרי לא היימנה רב נחמן אמר ליה רבא והא אי בעיא קלתיה אמר ליה כיון דאתחזק בני דינא אי בעיא קלתיה לא אמרינן והשתא אי הלכתא כרבי אמאי לא פריך רבא כמאן דלא כרבי ורב נחמן נמי אמאי לא היימנה נהי דאי בעיא קלתיה לא אמרינן כיון דאתחזק מכל מקום להיימנה משום דאותיות נקנות במסירה אלא משמע דאין הלכה כרבי והא דאמר במי שמת (נקמן דף קנא.) אימיה דרב עמרם חסידא הוה לה מלוגא דשטרי אמרה ליהוי לעמרם ברי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל הא לא משך משמע דאי משך קנה הני מילי מתנת שכיב מרע שאינו יכול[5] לכתוב דדברי שכיב מרע ככתובים דמו והיו סבורים דשמיכה מיהא בעי כיון דבעלמא בעי מסירה ושטר ולא דמי לשאר מילי דשכיב מרע ובהכותב (כתובות דף פה. ושם) גבי הניא איתתא לאפקידו גבה מלוגא דשטרי משמע דאי תפסתינהו מחייס קנינא ואע"ג דליכא כתיבה אור"י דהיא לא היתה רוצה הקנות המלוה אלא התם רצתה לחזוק היתומים שיפרעו לה על ידי שתעכב השטרות בידה שלא יוכלו לגבות החוב והא דאמר בגט פשוט (לקמן דף קעג.) אותיות נקנות במסירה אבל אמר צריך להביא ראיה רבא אמר אין צריך להביא ראיה לאו משום דסבר רבא דאותיות נקנות במסירה הא בסוף פרק זה בורר (סנהדרין דף לא.) משמע דסבר דאין אותיות נקנות במסירה כדפרישית אלא אליבא דהנהו דהתם קיימי ומיהו אביי סבר ודאי דנקנה במסירה בפרק האשה שלוש (יבמות דף קטו:) גבי הא דמייתי רבא ראיה אלא מייתינן לתרי יצחק מדגבי רבה בר אבוה בהנהו שטרי דמחוזא דכתב בהו נתני בר חבי וחבי בר נתני אע"ג דשמיה טובא במחוזא ואביי דאמר[1] התם למאי ניחוש לה אי משום נפילה מיזהר זהירי ואי משום פקדון כיון דשמיה כשמיה לא מפקיד גביה מאי אמרת דלמא מסר ליה אותיות נקנות במסירה ומהתם יש להביא ראיה דרבא סבר אין נקנה מדמייתי מהתם דלא חייסינן לתרי יצחק דאי סבר נקנה היכי מייתי מינה הא התם ליכא למיחש למידי כדקאמר אביי דלנפילה ופקדון לא חייסינן דהא רבא אית ליה בגט פשוט דא"ל להביא ראיה והיינו משום דלא חיים לנפילה ופקדון אלא ודאי אין נקנה ולהכי מייתי דכי היכי דלא חייסינן דלמא מסר ליה הכי נמי לא חייסינן לתרי יצחק ואין לדחות דהכי מייתי אם איתא דחייסינן לתרי יצחק אע"ג דלא הוחזקו דאי בהוחזקו פשיטא דחייסינן כדמוכח התם גבי הני שטרי הוה לן למיחש לנפילה ופקדון דשכיחי נתני בר חבי טובא במחוזא מדקאמר מאי אמרת דלמא מסר ליה משמע דמכח זה דייק רבא ואי"ת וכיון דסבר רבא דאין נקנה א"כ הא דדייק רבא בריש כל הגט (גיטין דף כד: ושם) הא קטנה מני מגרש זאת אומרת שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים והיכי דייק דלמא לעולם אין מוציאין דחייסינן דלמא מסר ליה לקנות ואין אותיות נקנות במסירה אבל בגט ליכא למיחש כי לאה היתה מוסרת לחברתה דלא שייך שום קנין במסירתה לחברתה וי"ל דגרסינן התם רבה מדאיירי אביי בתר הכי ואפילו אי גרס רבא נראה לרשב"א דשפיר דייק דכי היכי דקטנה מני מגרשה ולא חייסינן לפקדון ולשמא מסרה לה לגור ע"פ גלוחיתה ה"נ שני יוסף בן שמעון מוציאין ולא חייסינן [לשמא מסר ליה לקנות] ולשמא מסר לו לגור על פי גלוחיתו דלגבות החוב הם יודעין דאין המסירה מועלת דאין אותיות נקנות במסירה: **אותיות מילי נינהו ומילי במילי לא מיקני.** ואור"י דמסירת השטר קרוי מילי דקאמר ליה קני לך שטר זה דהיינו מילי בעלמא אבל כשכותב שטר בשמו על השעבוד אין לך מעשה גדול מזה: **חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה.** וא"ת כיון שאין מזיק לו כלום בין במתנה בין במכר נכתוב לו ממה נפשך (ב) שלא יוכל לכפור לו כיון דאין מפקיד בכתיבה אפילו במכר דליכא למימר שאינו רוצה שיטרוף ממשעבדי דאפילו בלא שטר גובה מנכסים משועבדים כדאמר בחזקת הבתים (לעיל דף מא:) המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים וי"ל דמפקיד לפי שע"י שטר יצא קול שמכר לו נתן ולא יצוו לו כל כך ברצון לפי שאין לו כל כך קרקעות ואע"פ שהלוקח ודאי יכול לחזור בו דמצי אמר אדעתא דלא תכתוב לי שטרא לא זבני מ"מ מוכר יכול לחזור בו בשטר ואם לא ירצה הלוקח ליקח בלא שטר יניח ורבינו אם מפרש דבשטר מתנה דוקא מיירי דלא ניחא ליה דליפוש שטרי עילויה דהעולם לא ידעו שהוא שטר מתנה אלא יסברו שהוא שטר חוב לו שטר מכר ושיעבד קרקעותיו ולא יקנו ברצון ממנו לפי שירגישו שיטרפו מהן אבל בשטר מכר אין יכול לחזור בו דמסתמא אדעתא דכתיב ליה שטרא זבין ליה וקשה דלקמן בגט פשוט (דף קסח:) [1](תנן) מי שבא ואמר אבד שטר חובי אע"פ שאמרו עדים כתבנו וחתמנו אין כותבין ונותנין אפילו בלא אחריות דחייסינן שמא פרע לו ורוצה לגבות שנית אבל בשטר מקח וממכר כותבין חוץ מאחריות שבו והשתא ליכא למיחש דלמא טריף והדר טריף ומשום אפוקי שטרא לא חייסינן שמא לא ידעו העולם ששתי פעמים נכתב על שדה אחת ויסברו שמכר שדה אחרת או שהוא שטר חוב:

נקנה

מסורת הש"ס

(א) [לעיל עו. וש"נ], (ב) [יבמות כה:], (ג) קידושין כז. ע"ש [לקמן קנ: ע"ש], (ד) נ"ל ממי שמת, (ה) נ"ל שאינו צריך. רש"ש, (ו) נ"ל קאמר. רש"ש, (ז) [נ"ל תניא],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קני כו' דבמו שא"י להקדיש. עי' רשב"א בחידושיו שכותבות דף לג ע"ב ד"ה אבל הרמב"ם: **בא"ד והא דלא** תקני שיכול להקדישן. ממיה לי היקן מצאי לאינו יכול להקדישן אי מהיות דפסחים הא שם איתא ג"כ דזבין מלוה אלא דזוקא השטר יכול למכור אבל לא החוב מ"כ י"ל דה"ל דהשטר יכול להקדישו והכקר"ל נש"מ יו"ד סי' רנח וע"ש:

הגהות הב"ח

(א) גב' בשדה זו לפלוני: (ב) תוס' ד"ה חוזר וכו' ממ"ש בדי שלא יוכל. נ"ב הלשון מגומגם ובאשר"י כתב כתיקונו ח"ל וא"ת ומה חוכה יש לו בדבר אם שטר מתנה הוא אין מפסיד כלום דאין עליו אחריות ומצוה לכתוב כדי שלא יכפיר אותן ואם מכר הוא נמי אינו מפסיד דאי משום אחריות אפי' בלא שטר נמי דאמר בפ' מ"ה כו':

מוסף רש"י

שני שטרות הם. שני דינין אלוקין בשטר (קדושין כז:). זכו בשדה זו לפלוני. הקנה להם בסודר לצורך פלוני (לקמן קנ:) החזיקו בו לגרקו, וכתבו לו את השטר. לגרקה בעלמא (קדושין כז:). חוזר בשטר. אם אומר אין לגוני שתהא לו ראיה בידו (שם) מיפני כח השטר יכול לחזור בו כל זמן שלא נתבר השטר לאותו פלוני (לקמן קנ:). ואינו חוזר בשדה. אחרי שכבר זכו בקנין לו בחזקה חכין לאדם שלא בפניו (שם). על מנת שתכתבו לו את השטר. אחר לף בשדה שהרי לא עשאן שלוחין לזכות אלא עם השטר יהרי אחר לו בשטר (קדושין כז:). שלשה שטרות הן. שלשה ענייני שטרות הן, ולא בא לחלוק אלא להוסיף (לקמן קנ:). אם קדם מוכר. קודם נתינת הכסף או קודם שהחזיק (קדושין כז:). וכתב שטר. מכירה לרוים מומן לזוקח כל שעה שירצה למכרו לשדהו לא יהא עיכוב נמעותיו בשביל כתיבת השטר ולכך קדם והכתיבו והא יכול לעשות כן, כאותה ששניו כו' (לקמן קנא:).

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הלכה טו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רמג סעיף ו:

יא ב מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף ז:

רבינו גרשום

אמר אמימר הלכתא אותיות נקנות במסירה. ואע"ג דכתב ליה קני לך וכל שעבודיה לא קני בלא מסירת השטר של שעבוד: חוזר בשטר. דלא אמר זכו וכתבו ותנו: ואינו חוזר בשדה. כיון שכבר זכו בשדה זו לפלוני: חוזר בזה ובזה. כל זמן שלא כתבו השטר: אם קדם וכתב לו את שטר המכירה. קודם שנתן לו המעות: